

تۆرك يوردى

تۆرك ادبىياتىنىڭ مەركىزى ھېيئىتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى.

جلد ۲

تەمىز ۱۳۴۱

نومۇر ۱۰

جاناوار

ايکنجی پرده

[صحنه : برنجی پرده ناک عین . لایبا یاغش . پرده]

احمد

دیکله بورددم تور کوکی .
خاطر لای بورددم بکا ایلاک سویله دیکک کونی ..
نه دن کسک ؟

زینب

سن بوئی اوقادار دیکله دک که
بلکه جانک سیقیلیر .

احمد

سسک اویله درین که
دیکله دیکه اونی بن آوونور ، آلدانیرم ،
هر زمان باشقه برشی سویله یورسک سانیرم ..
کونلر دکل ، دیکله سیم دویمام سنی آیلرجه !
نهدی اوتور کوکده کی یاریم قالان صوک یارچه ؟

زینب

دیلر سهک ربمزدن
کسیلمز لطفی بزدن :
بکله نن برکون کلیر
ینه انکین دکزدن ...

احمد

سن هیچ دیکز کوردکی ؟

زینب

کویدن چیغامش بری
دیکزی ناصل کورور کورمه مشکن شهری ؟

« ۲۱ »

[صحنه : برنجی پرده ناک عین . لایبا یاغش . پرده]

« آفتام سولونجه ایزلر »

« کوکلم بودردی کیزلر : »

« اونی یاغریت آلدی ، »

« یاخود انکین دیکلر . »

« هجران یولنده ایردم ، »

« برکن بیک اولدی دردم . »

« سندن آلدیم ، نشانیم ، »

« کوکلی حقه و بردم . . . »

« یاز کچر ، بهار اولور ، »

« ایللر بختیار اولور . »

« کیسه سز کونلرمده »

« یادک بکا یار اولور ! »

[پرده آچیلیر . زینب بخره ناک اوکونده . احمد یانته یاقلاشدش .]

« دیلر سهک ربمزدن »

« کسیلمز لطفی بزدن . . . »

برنجی مجلس

زینب ، احمد .

زینب

سن بوردده میدک ، احمد ؟

« برنجی پرده » « تورک یوردی » ناک حزریران نسخه سنده در .

احمد

دکیزانکین برصودر، طوزلو، یشیل، دالغلی،
کنارلرخی سوسلر بعضی بیاض بریالی .
آقشام صباح افقنده قانات آچار بلکنلر ،
کیجه مهتابه چیقار صاندالله سویشه نلر ...
اورده کونش جتک بیک بر رنگلی قیزیدر،
دوغارکن صولر صاری، باتارکن قیرمیزیدر.
چاملقلری دولاشیر روز کارکی قوشلری،
دالرده شرقی سویلر قوشلرکی روز کاری.
السانلر اک امیدسز، کیمسه سز کونلرنده
بولور کوکل آوتان برتلی درینده !
آلاجه برقرالقی یره چو کدیکی زمان
بری کله جک صانیر افقلرینه باقان ...
دکیز سودالیلری ساللایان بریشیکدر،
قییلر باشند باشه باغلفدر، باغچه لکدر !

زینب

نه کوزله شیمش دکیز !

احمد

آه او قادار کوزله که

حیاتنه آجیام گولسم دکیزده بلکه !
فیرطنه لر قوبارکن کیتده سیر ایت دکیزی،
کوکلری بر دیو کی دولدورور ایکیلتیسی .
عرشه یوکسلمک انجین آچار طونجندن قاناتلر،
کنارلره طیرمانیر، قایاللردن آتلار ...
اونی کورنجه اوله آغزی کوپورمش کی
ئورپریرسک قارشیکده الهمی کورمش کی .
افقه دوغری برکنیش نفس آلدیقه انسان
روحنده شیمشک چاقار، طوتوشورنبضنده قان.
بعضی اوله دورولور، ساکنلا شیرکه یازین
صانیرسک بخار اولوب قایب اولاجق آنسزین ..
شفا بولور دیکلرین صولرک آهنگنی .

زینب

بر کون کوربه جکیم بنده عجب انکیینی ؟

احمد

بر کره برکشم، اوجاغمز قورولسون،
دکیزی کوسترمه بن سکا تا کریدن بولسون ..
کونلری بر سیس کی افقزدن سیلرز،
بر بهار اسکیتیز، بر بهار یکیلرز !

زینب

قالدی داها کورمه دن تم عقلم دکیزده،
کیده لم، قاریشالم اوانکین افقه بزده .
اینجیتیور داغلرله چوریلن بوکوی بی،
هر دیک بر اوق واز، هر کوزک بر دیکنی .
کوکلم تباه اولما-ین دوشه رک بویله درده
افقسز بلده لرده، دکیزسز بلده لرده ...

احمد

بورده سنی انجیتن بری واز، بیلورم،
بر فلاکت چیقما سین دیه ایرکیلورم !

زینب

بن فرقنده دکلم کندیمی انجیتنه نک،
تم قلم چارپیور یالکیر عشقکله سنک .

احمد

سن فرقنده دکاسک، فقط ایکی شه در،
آکلایورم عمرک دردی نه، فکری نه در؟
یمک یرکن ایشینی وورمشدی ده فترک
کورمشدم سکاده کن کوزلری عمرک .
سنده واردک فرقنه غالباً بوباقیشک،
برده باقدم صوفره دن هیچ خبرسز قالقمشک ..

زینب (پنجره دن باقارق)

هر طرف قاب قارا کلق .. آی یوق هنوز کوکارده .
حالا بابامله آننه م باغچه ده لر ...

احمد

عمرده !

ایشته عمر بوکوزله سکا باقدیقه بعضی
قیپ قیرمیزی اولویور کوزلریمک بیاضی .
سکا دیکن اولان کوز بکا خنجر کیلیر،
کندیمی طوتاسه یدم یاقاردم، آله بیلر !

زينب
صاقين، احمد، ئوپدىكىم آلارك كيرلنمەسەن ،
زىنىك نىشانلىسى جانە قىيمىش دىمەسەن .
بىم يىللاردىن بىرى قوردىمىم بىر خىيالى
دەويرىرسەك سىنىكىدە ، يالسىز سىنىك وبالى!

احمد

آه ايشتە بودوشونچە دىكىمى بىر طوتان ،
يارىنىك خىيالىلە خەتتىمى آووتان ؟

زينب

دەمىن بابام دىدىكى : « بىر كىچىن دە ھە
» بوايىكى نىشانلىرى بىرەجىمىم آل آلە !
ئاسىل سويندىكىمىم آ كىلەتتىمىم عاجىزم .
نەدىن زەر قاتىلىسىم سىنىكىمىم بىزم ؟
بوكا كۆرە كىندىكى قوللانرسىك ، اومارم ،
فلاكتە اوغراسىم يانكىدە بىن دە وارم :
براىرم بىختىار اولسەك دە ، اولماسەك دە ...

احمد

بىختىارم ، فقط بو بىختىارلىق جەھاندە
نە ئادار كۆز ياشىنە بىكا مال اولدى بىلسەك !

زينب

بىن بىختىار اولامام سىن بىختىار دىكسەك !
سىنى خاھىشلاپلا كىچىدى بىرىمىم بىر چاغىم ،
دىيادە سىندىن باشقە بىن كىمە باقمەيم ؟
كۆزلىرىمىم چو بىرمە سىنى سۆيەندىم ، احمد !
سۆيىم سىندىن ، احمد ! كىدەم سىندىن ، احمد !
بىر چىيىمىم ، نە آ نام ، نە بابام وار كۆزىمدە ،
آ نام سىنىكىم ، بابام سىن ! كىچىم دە ، كۆندۈزم دە !
سىنىك آغىز كەندى چىقان سۆزى بىن حق طانىمىم ،
سىن ھەنە امىر ايدەرسەك بىن اوكا ايتانىمىم .
بىن يالسىز كىن بىر ھىچىم ، كۆزىم سىنىكىمە آيدىم ،
بىن ياشارمىدىم بىچىم آ كر سىن اولماسەيدىك ؟
ايتىرسە ھە فلاكت بىرلەشوب قارشى كەلسىم ،

يىچىن قورقودىيىم ، سىن ھېسەنە بىلسەك !
قولارك قالغاندىمىم ، كىنىش كوكسىم سىم .
احمد
قىلە ياشلانما ، زينب ، سۆكرە سىنى ئۆيىم !
(على بابا ايله عمر كىرەر)

ايتىمىمىمىم

اوللىكىلەر ، على بابا ، عمر .

على بابا

مىكر بىزى باقمىدە بىراقانك سىنى
اودادە تىك باشىنە آولامقىمىمىم زينبى .
(عمر)

كۆردىمىم ، ئاسىل وورغون بىر بىرىنە قومىرلىرىم
عمر

بويلە قىزى كۆرۈنچە ھەكس سارار بىر ، سولارم
على بابا

نەلر قورقودىكىمىم كىزلىدىن كىزلى يە بىزدىن ؟
احمد

سوز آچىشدىق احمدلە بىر آزداغدىن ، دىكىزدىن ،
دىيوردمىم : « بوسنە قىست ايدەرسە تا كرى
» بىر دىكىز كىنارندە ياشارمىم سوك بىھارى !
ھېسىمىم بو ...

على بابا

مىرق ايتىم ، آنىك سىنى كۆرەجىك ،
ھەم دە آلۇب قومىشوبە براىر كۆتۈرەجىك !
وار سىكا شىمىدى كىزلى وىرىلەجىك خىبرى ،
بىلكە بوياز كىزەرسىك ايتىدە دىكىك بىرلىرىم ...

زينب

سىن سولە !

على بابا

آنىكلىرىم آ كىلەتتىمىمىم ئادىتىمىم .

زينب

نەمە كىدەجىمىم ؟

علی بابا

قومشولر دعوت ایتمش :

چیت اوغلنک تیزه سی خسته لاش ایجه ،
اوغلی اوده دکلش ، کویده قالمش بوکیجه ...
نه یه طور دک ؟

زینب

بیلیم که ... احمد اذن ویریری ؟

احمد

احمد سنک آرزو که هیچ مانع کوستیری ؟ ...
سلامتله ...

زینب

اوبله ایسه اللهه ایصارلادق !

(چیقار)

اوینجی مجلس

علی بابا ، احمد ، عمر .

احمد

بورغون کیسک ، بابا !

علی بابا

آرتیق اختیارلادق .

شهره کیدوب کلش نه دنسه بنی یوردی ،
بانجه ده دولاشیرکن دیزلرم تیزه یوردی ...

احمد

اوطورسه که ده دیکله نسه که اولمازی شیمدی ؟

علی بابا

اولماز !

سز اوطورکه ده هله قلایم بن بر نماز ...

دورنجی مجلس

احمد ، عمر .

احمد

چوقدن بری قونوشمق ایسته یوردم سنکله .

عمر

نه وارکه ؟ چاغیره یدک کلیردم ...

احمد

بنی دیکله :

توکره نیک ایسته یورم قلبکده بیتن شی ،
یا آت ، یاخود آتارم یوزکدن یورده یی ...

عمر

ایلری کیدیورسک !

احمد

هایدی ، بوطوری براق ،

باقا یوکسکدن اوبله ، باشکی قالدیرارق !

عمر

بندن نه ایسته یورسک ؟

احمد

ایسته دیکم بر شی وار :

بزه کله یه جکسک دوکون کونته قادار .

عمر

نه تحاف شی ... عجبا بو امری ویره ن کیمدر ؟

نه دن کله یورمشم سزه ؟

احمد

امرا بخدر !

اسبانی صورمایه بیلیم که حاجت واری ؟

کناهنی بیلنلر جزاسنی سوراری ؟ ..

ایشته کله یه جکسک !

عمر

ذاتا آیده برکره

جوارندن کچرکن اوغرایوردم بویره .

بورده اولانلر سندن فضله بنم اقرهام :

هپسی بنم سوت آنام ، سوت قارده شم ، سوت بابام !

یریوزنده کیم وار بکا بونلردن یاقین ؟

زیارتدن منع ایتک دکلدن سنک حقک !

احمد

فضله سوز سویله یورسک !

عمر

نەسۋىلەسەم یریدر ،

بن بوأوك اوغلىم یرى بیلدن یریدر .

بریا بانجى براوك اوغلى قووارى هیچ ؟

احمد

خایر ، بوأودن بیقیماز سكا بکزه بن بریچ !

سن آلینمش برچوجوق اولماسه یدك سوقاقدن

اسك بیلە کیرمزدی بومبارك اوجاقدن .

آمدیکك سوت قانکه زهراولمش ، دوکولمش ،

نەموطلو آنه که که سنى کورمه دن ئولمش !

برکره بیلسه یدیلر خاطرکدن کچنى

بوکودن آتارلردى قولکدن طوتوب سنى ...

چونکه سنك زینده کوزك وار !

عمر

سن ده ایسك !

احمد

اوکا ده کن کوزى بن اویارم ، بیلە ایسك ...

ایشته سكا سوک سوزم : یا کیت ، یا کونده یرم .

همده دونمهك اوزره . . .

عمر

یارین جواب ویریرم !

احمد

ناصل ؟

عمر

ناصل اولاجق ؟ یارین بورده یم ینه .

بلکه مالک اولورسك سن اوزمان کندیکه !

بوکون عقلک باشکده دکل ، قصوره باقام ،

ایشته بن کیدیورم ...

احمد (عمرک یولنى کسر)

سوز آلمادن براقام .

اگر یمین ایتز سهك شوراده طاتلى طاتلى

سكا يول يوق ...

عمر (احمدی ایتەرك)

اوکدن چکیل ، قجه عورتلى !

احمد

نه ، قجه عورتلىمى ؟ کندیکى قولان ، آلقاق !

کیم مش قجه عورتلى ؟

(عمرک بوغازینه صاریلیر ، بیچاغنى

صايلارکن علی بابا کیره ر)

بشجى مجلس

اولکیلر ، علی بابا .

علی بابا

قینکه کیرسین بیچاق !

احمد (عمرک بوغازینی صیقارق)

براق ، بابا ، بوآدام بنی قاتل ایده جك ...

وارسین ، ایتسین !

عمر

نفسم کسیلدی ...

علی بابا (احمده)

ألکی چك ،

بوغاجقسك !

احمد

بوغولسون ، برایت اکیلمش اولورا ...

علی بابا

اولا بنی وورده سوکره مسافری وور !

احمد (بیچاغنى یره صايلار)

مسافری ؟ های الله بنم بلامی ویرسین !

علی بابا (عمره)

احمد قباح ایتدی ، اولادم ، عفو ایده رسك !

عمر (سندله یهرك قالقار)

برآزسو ...

علی بابا (صویریر)

بریرکده آغریک واری ؟
عمر

چوق شکر ،

بویله لرك سلاخی نه یاقار ، نه تولدورور !

علی بابا

اوطور ، دیکلن ...

عمر

وجودم دمیر کی صاب صاغلام ،

بکا طوزاق قورولان بریرده فضله دورمام .

کیدورم !

علی بابا

وقت کیچ .

عمر

عثمانده کیجه لهرم .

علی بابا

یارین صباح کیتمه دن اوغرا ، عمر ، بکلهرم !

(عمر چیقار)

آلشبی مجلس

علی بابا ، احمد .

احمد

بابا ، یوز ویرمه شوکا ...

علی بابا

ایتدیکی کوردکی ؟

احمد

یتشمه سهك او چوقدن حق ایتشدی تولوی !

علی بابا

ایشله دیکك کنایه صاقین دویماسین نینهك ،

مسافره بیجاقلی چکر بیکی کچینن ؟

برکویلونك اوینه مهمان اولسه برکیشی

اوصاحی اونوتور کلهجکی ، کچمشی . .

احمد

بابا ، اویله زمانی اولویورکه انسانك

ملاشدیغی دوبویور نبضنده ووران قانك .

دوشمانی دكل ، اكر قاردهشی اولسه بیله

وورمق حلال اولویور مهمانی ایلله . . .

علی بابا

عمر سكا دوشمانی ؟

احمد

دوشمان اولسه یدی کاشکی !

علی بابا

اوسنك قاردهشكدر .

احمد

آه اویله برقاردهش که

ناقلبه کپیرمك ایسته یور دیشلری ،

آرایور قاردهشك جان آلاجق یرنی .

فقط ینه عمری چارباشق آل بوالدر ،

آقاجق قان دامارده دورماز دیرلر ، مثلدیر .

علی بابا

یازیق ، احمد ، کوزمدن دوشدك آرتیق بوکیجه ،

سنی آلی بیجاقلی صاناچم کوردکجه .

اشراف اوغلدر دییه دیش بیله یوب عمره

دوغرومیدر ساریلهك بلیکده کی خنجره ؟

بیم بیلدیکم احمد بویله دکلدی ، اردی ،

او ، یالکزدوشمانه دوغرو سلاح چکردی .

احمد

احمد ینه بویله در ، دوستنه قارشى دورماز !

علی بابا

نه سویله سهك یایدیك کنایه اونوتدورماز ،

عمر بیم اوغلودی . . .

احمد

آجی سوزلر سویله ،

عمر آغا زاده یمش اشرافش ، بیم نهمه ؟

فقط يالکز اولادك اولاسنه كلنجه

بوني دوشونه لیسك ، بابا ، انجه دن انجه .

بیلیرسك كه بواوغلک بچاق چكمز بوشنه ،

قولای قولای طوتولماز عالمك سرخوشنه !

مشلای آكلاده حكیمکی وبرمه آرکن :

بن عمره آتیلیر ، بچاغمی چکرکن

بوتون غیظم چیکنه نایکی ناموس ایچیندی ،

بونك بری بنسه بری ده زینبکدی !

علی بابا

نه دیورسك ؟

احمد

بورجدی اونی ثولدورمك ایشه !

جنایتی صاییلیر بویله بچاق چکیدش ده ؟

علی بابا

نه اولدی ؟ آكلات بگا . . .

احمد

سوزه حاجت قالمادی .

علی بابا

زینبك باشی ایچین . . .

احمد

آه ، ینه اونك آدی !

یایلا عالم لرندن باش آلدیجه عمرک

بورایه کله سنی خوش بولویور کوزلرک .

اونك آیده برکره کله سی ده معجزه ،

آلنده اولسه اکر بر ییل اوغراماز بزه !

اونك اوییلان کبی یردن سورونوشلری ،

قارا کلق باقیشلری ، یورغون کورونوشلری ،

هیچ دوشوندکی ، ایچین ؟ بونلرک سببی نه ؟

کیتده بر اصلکی سور قیزیکه ، زینبکه !

کوکل ویرمش احمدك کوزهل نشانلیسنه ،

بوده یتیمش کبی قجه دیدی قیزیکه . . .

اوزمان عقم ناصل باشمدن کیتدی ، بیلسهك ،

بم یرمده اولسهك نه یاباردك صاهکه سن

علی بابا

کبرتیردم کویکی ! . . .

احمد

کبرته جکدم ، بابا ،

بیلکمی طوتقدن نه يدك قصدك عجا ؟

علی بابا

آلم قیریلایدی ده طوتماز اولسه یدم . . . یازیق !

احمد

اونی طوتدم ، دیدم که : « اویمه کله صیق ! »

بونی ده دیکله مه دی ، بوکاده قارشى قویدی ،

آتشی کوروکله یین بن دکلم که . . . اودی !

علی بابا

برکره آكلاته يدك بگا اولان بیتتی

یالکزی براقیردم بن او دوکوشده سنی ؟

اختیار اولسه م بيله قلیمده سونمز بونور ،

خیر ایچین دوکوله جک برداملا قان بولونور !

احمد

ایشته ، بابا ، دیکله دک بوتون قباحم بو !

عفو ایتزمیسك ؟

علی بابا

اوزات آلتکی بگا دوغرو . . .

کونش بيله لکه سز دکلدن بو آلتدن ،

بللی ، کلشسك تمیز بر بابانك قانندن !

(ثوپر ، اوزاقدن بر چیغلق .)

احمد (ایرکیله رک)

اونه ؟ برسس . . . هایقیران بوغوق بر قادی سسی . . .

علی بابا

خسته در دیمشدم یاجیت اوغلنك تیزه سی . . .

احمد

کسیلیدی . . .

علی بابا

خسته بویا ، گاه هایقیریر ، گاه دالار .

ذاتا شیمدی ، نینه کله نشانلیک یاننده لر . . .

(برمدت)

اوغلم صاجم آغاردی، ایکی قات اولدی بلم،
یاپیلایق ایشلری برابر دوشونلم .
زماننده اکلندک، یارنلک ایتدک بزده،
بویلهشی یوقدی فقط بزم کنجلیکمزده .
دکل بویله صاناشق کندی سوت قارده شنه،
هیچ کیسه کوز آتمازدی باشقه سنک اشنه.
هرکس کندی ذوقنده، کندی عالنده یدی،
بیلمه، دوری دوندی، یوقسه نظری ده کدی؟

احمد

بونه دورک ایشیدر، نه بیلدیکنک نظرک،
عالم بونک سرینی آکلا یا جقدر یارین .
کویاردی ملاکتده آنجاق برتیز قالان،
آه اوغیزلکی ده بویله یرلره چالان
کویلونک هزارایی اشراف اوغوللاریدر،
کوثرلری ایچکیدر، حوریلری قاریدر..
اوقدرت طویلانجه اک ضعیف بربدنده
عرضه ده میدان او قورالبت، سن نه دیرسه کدی!

علی بابا

بووقعه یی ایشین وارمیدی؟

احمد

ظن یدهرم .

علی بابا

کیملر؟

احمد

هیسنی بیلمه، بری عثماندر دیرم!
بر یا یلا عالنده ایچمش ایچمش عمرده
سوکنده هایقیرارق سورمش: «زینم نرده»؟

علی بابا

ینه قیزما، توزولمه ... قالمادی چوق کونکزه،
اوکا نسبت، یاقینده اولاجق دو کونکزه .
علی بابا یارایی نردن بولورسه بولور،
صوک بهاره قالمادن درنککزه قورولور ...

احمد

آرتیق بکاسونجه آریلیق دوشدی یوردن،
مساعده ایدهرسه ک...

علی بابا

کیدیلز که یاغموردن!
قیزغین کونش کونلرجه اورنالن قوروتدی،
حمد اولسون که امتک یاغمور دعاسی ملوتدی.
قالیرسه ک راحت راحت اوزانیرسک ایچرده ...
نه دن ایسته میورسک؟

احمد

آنام صراق ایدهرده!

علی بابا

یا عمر قارا کلقدده سکا قورمشه پوصو؟

احمد

ئولمز که اولما نجه انسانده جان قورقوسی!

علی بابا

دوغرو آما کوکلی توزویور بوکیدیشک،
الله سلامت و برسین!

امتی نک سسی (دیشاریدن)

آغا، احمد، یتیشک!

علی بابا

بزم قادینک سسی ...

احمد

بر فلاکت اولماسین!

(هیجانله فیرلارلر، قاپیده

امتی یی قارشیلارلر.)

برنجی مجلس

اوللکیلر، امتی.

احمد

نشانیم نرده؟

ایکی حیدود قومشونک قاپیسی قیردیله ،
زینی قاجیردیله ، زینی قاجیردیله !

علی بابا

چیلدیردکی ، اُمتی ؟

اُمتی

عقله باشمده ، آغا ،

زینی قالدیردیله عمرله عثمان طاغہ ! . .

پردہ

فاروق تافہ

علی بابا

سویله !

اُمتی

خی ٹولدورک ، آسک !

علی بابا

سویله ، زینب نہ اولدی ؟

اُمتی

نہ اولسون باشقه داها ؟

احمد

سویله ، نشانیم نرده ؟

اُمتی

اوصاغ چیقماز صباحہ . . .

